

II. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Бишевец О. В.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, адвокат

ІСТОРИЧНИЙ ГЕНЕЗИС ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАТЬ У АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На основі аналізу криміналістичної літератури автором проаналізовано історичні витоки застосування адвокатами криміналістичних знань для вирішення їхніх професійних завдань. Окрему увагу у статті приділено періодизації розвитку наукових уявлень про місце криміналістичних знань у адвокатській діяльності та охарактеризовано сучасні підходи щодо ролі цих знань у професії адвоката.

Ключові слова: криміналістика, криміналістичні знання, адвокатська діяльність, історичні витоки, криміналістичне забезпечення.

На основе анализа криминалистической литературы автором проанализированы исторические истоки применения адвокатами криминалистических познаний для решения их профессиональных задач. Отдельное внимание в статье уделено периодизации развития научных представлений о месте криминалистических познаний в адвокатской деятельности и охарактеризованы современные подходы относительно роли указанных познаний в профессии адвоката.

Ключевые слова: криминалистика, криминалистические познания, адвокатская деятельность, исторические истоки, криминалистическое обеспечение.

Здійснення адвокатами функції захисту полягає не лише в ознайомленні з матеріалами кримінальних проваджень і участі у виконанні процесуальних дій за участю свідків, підозрюваних чи обвинувачених, але й у перевірці належності, достатності і допустимості доказів, на підставі яких висунуто обвинувачення, а також у збиран-

ні нових доказів. Однак, на сьогоднішній день поза увагою дослідників залишаються питання щодо розвитку наукових уявлень про доцільність, а також історичні витоки застосування криміналістичних знань у вирішенні професійних завдань адвокатів.

Питання тактики захисту, її засоби та історичний генезис адвокатури до-

сліджувалися у працях Я.С. Авраха, М.О. Баєва, О.Я. Баєва, Т.В. Варфоломєєвої, Г.А. Воробйова, Р.М. Жамієвої, О.Б. Загурського, Я.П. Зейкана, О.М. Ларіна, І.Л. Петрухіна, М.А. Погорецького, В.О. Попелюшка, В.В. Титаренка, Ф.М. Фаткуліна, Д.П. Фіоловського, Г.М. Шафіра, О.Г. Яновської та інших. Водночас, роботи перерахованих вчених стосувалися лише організаційно-правових проблем адвокатської діяльності, а стан і перспективи її криміналістичного забезпечення досліджені недостатньо. Разом із цим ці питання залишаються дискусійними в теорії кримінального процесу та криміналістики й набули особливої актуальності у зв'язку із подальшим реформуванням інституту адвокатури.

Метою дослідження є авторське визначення етапів розвитку наукових уявлень про застосування криміналістичних знань адвокатами та характеристика сучасних наукових підходів щодо їх ролі у адвокатській діяльності.

Вперше ідею про необхідність розробки комплексних тактичних і організаційно-методологічних рекомендацій, які б сприяли адвокатам у вирішенні їх професійних завдань, висловив у своїх роботах відомий російський правознавець А.Ф. Коні. Він наполегливо стверджував, що юрист і, власне адвокат, не повинен обмежуватися одним знанням права, касаційних рішень, не повинен закривати очі перед життям. Він повинен бути широко і глибоко освіченою людиною, яка розбирається в історії, мистецтві, літературі [1, с. 4].

У вітчизняній правовій доктрині розвиток наукових уявлень про застосування криміналістичних знань адвокатами відбувався у нерозривному взаємозв'язку із становленням інституту професійної адвокатури, що включає в себе наступні етапи:

1. 1-ий етап – зародження адвокатури в Україні у період польсько-литовської доби (XIV–XVI ст.);

2. 2-ий етап – адвокатура у період XVII століття;

3. 3-ій етап – адвокатура у період судової реформи 1864 року;

4. 4-ий етап – адвокатура у радянський період (з 1917 року до 90-их рр. XX ст.);

5. 5-ий етап – сучасна адвокатура (90-і рр. XX ст. до теперішнього часу) [2, с. 18–53].

На території сучасної України адвокатська діяльність як професія сформувалася у період польсько-литовської доби. На той час правовідносини, в тому числі і процесуальні, регулювалися нормами Статутів Великого князівства Литовського, які в усіх своїх трьох редакціях (1529, 1566, 1588 років) діяли на українських землях аж до 1840 року. Саме в цих пам'ятках українського права і містяться положення, які регулювали діяльність захисників, які на той час називалися «прокуратори», а також вказували на необхідність застосування криміналістичних знань при виконанні функції захисту в суді. Наприклад, зі змісту статуту 23 *«Якби хто представив свідків, а вони показали проти нього»* розділу VI *«Про суддів»* Статуту Великого князівства Литовського у редакції 1529 року [3, с. 249], статуту 57 *«Про доводи письмові»* розділу IV Статуту Великого князівства Литовського у редакції 1566 року [4, с. 321] і статуту 77 *«Про докази і спростування доказів»* розділу IV *«Про суди і про суддів»* Статуту Великого князівства Литовського у редакції 1588 року [5, с. 177] впливає, що прокуратор (захисник) повинен був володіти знаннями не тільки про те, які докази мають подаватися на підтвердження заявлених вимог, але й про те, яким чином їх слід спростовувати. Очевидно, щоб висловити заперечення проти поданих доказів, захиснику необхідно було знати способи підробки документів, вміти виявити недоброчесні показання, а також обґрунтувати свої доводи перед судом.

На другому етапі формування адвокатської діяльності вимоги до адвокатів та обсягу знань, необхідних для вирішення їх професійних завдань, були визначені

у проєкті першого кодексу українського права, який називався «Права, за яким судиться малоросійський народ» 1743 року (надалі за текстом – Права). У статті 7 «Про адвокатів і повірених» передбачено, що в якості адвоката до участі у кримінальній справі слід залучати особу, яка в силу наявних у неї знань та вмінь може виправдати невинуватого [6, с. 121–122]. Звичайно ж, в Правах не було конкретизовано, якими саме вміннями повинен був володіти адвокат, однак зі змісту низки статей можна зробити висновок, що це вміння відрізняти дійсний документ від фальшивого, підроблений підпис від справжнього, спростовувати показання недоброчесних свідків.

У період судової реформи 1864 року професійна адвокатура діяла на підставі Установи судових встановлень і Судових статутів: Статуту цивільного судочинства і Статуту кримінального судочинства. Згідно до положень зазначених нормативно-правових актів адвокати іменовалися присяжними повіреними і приватними повіреними. Що ж до обсягу знань, якими повинен володіти кандидат у повірені, то відповідно до пункту 354 розділу IX «Про осіб, що знаходяться при судових місцях» Установи судових встановлень присяжними повіреними могли бути особи, які здобули вищу юридичну освіту в університетах або ж в інших учбових закладах, а також мають досвід практичної роботи не менше 5 років на посаді помічника присяжного повіреного або на будь-якій іншій посаді у складі судового відомства, що дозволяла їм здобути практичні знання щодо провадження судових справ [7, с. 71].

Хоча у зазначеному та в інших нормативно-правових актах того часу не зазначалося, що саме законодавець мав на увазі під терміном «практичні знання», у тогочасній науковій літературі велися активні дискусії про те, якими саме навичками повинні володіти юристи взагалі, і адвокати зокрема. Характеризуючи вимоги до професійного захисника, А. Ф. Коні зазначав, що він повинен бути

добрим, досвідченим у слові, озброєним знаннями і чесністю, а також незалежним у судженнях [8, с. 72]. К. К. Арсенєв відмічав, що захищаючи та охороняючи своїх довіртелів, присяжний повірений не повинен порушувати ні загальних правил, ні правил моральності, а також вдаватися для досягнення мети до заборонених засобів [9, с. 67–68].

У період радянської доби криміналістичні знання розглядають як засіб із арсеналу працівників органів внутрішніх справ, прокуратури і суду, оскільки кримінально-процесуальне законодавство було зорієнтоване саме на задоволення потреб слідчих та судових органів. Такий підхід до визначення суб'єкта застосування криміналістичних знань був виправданим, оскільки проведення допитів, очних ставок та інших слідчих дій, у процесі яких виникала необхідність звертатися до можливостей криміналістики, належала до сфери професійної діяльності слідчого, прокурора, судді. Водночас, на практиці спостерігалася інша тенденція, зокрема, через надмірну завантаженість слідчих та низький рівень їх матеріально-технічного забезпечення вони не вважали за потрібне відшукувати нові засоби, що дозволять оперативно вирішити професійні завдання. Траплялися ситуації, коли слідчий був зацікавленим у недоведеності певних фактів у справі, а тому проводив допити поверхнево і ставив запитання так, щоб допитуваний міг ухилитися від змістовної відповіді або ж був позбавлений можливості відповісти по суті справи. В описаних випадках визначальна роль у повному, всебічному та об'єктивному дослідженні обставин справи належала адвокатам. Враховуючи потреби практики та реалії правозастосування, у науковій літературі почали висловлюватися точки зору про те, що для оптимального здійснення функції захисту необхідним є використовувати положення криміналістичної тактики [10, с. 112].

В сучасних умовах є очевидним, що адвокати для забезпечення належного

виконання функції захисту повинні опанувати прийоми та криміналістичні рекомендації щодо роботи зі слідами, вміти визначати предмет доказування у конкретному кримінальному провадженні, знати тактичні прийоми проведення окремих слідчих (розшукових) дій, вміти оцінювати їх результати з точки зору дотримання вимог процесуального закону та криміналістичних рекомендацій при їх проведенні. З огляду на зазначене у 90-их рр. ХХ століття почали з'являтися перші роз'яснення щодо того, які саме науково-технічні засоби може застосовувати адвокат. Так, у постанові Пленуму Верховного Суду України від 07 липня 1995 року № 10 «Про застосування законодавства, яке забезпечує підозрюваному, обвинуваченому, підсудному право на захист» вказувалося, що такими засобами є звукозапис, кінозйомка, відеозапис тощо, які проводяться захисником при допиті підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, свідка, при пред'явленні особи для впізнання, відтворенні обстановки і обставин події, проведенні інших слідчих дій [11]. Хоча зазначена постанова втратила чинність, однак у пункті 12 чинної постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 8 «Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист» закріплено, що захисник має право застосовувати науково-технічні засоби при провадженні тих слідчих дій, в яких він бере участь, та при ознайомленні з матеріалами справи. У відкритому судовому засіданні такі засоби застосовуються захисником з дозволу судді чи суду [12]. У статті 20 «Професійні права адвоката» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплено, що адвокат має право застосовувати технічні засоби, у тому числі для копіювання матеріалів справи, в якій адвокат здійснює захист, представництво або надає інші види правової допомоги, фіксувати процесуальні дії, в яких він бере участь, а також хід судового засідання, в порядку передбаченому законом [13]. Хоча у зазначених актах

не конкретизований перелік науково-технічних засобів, які адвокати можуть використовувати у своїй професійній діяльності, однак визнання за адвокатами права застосовувати відповідні засоби свідчить про те, що на сьогоднішній день вони є повноправними суб'єктами застосування положень криміналістичної техніки.

Що ж до місця і ролі криміналістичної тактики у діяльності адвокатів, то у радянський період криміналістична тактика розглядалася як прерогатива слідчого, а її розвиток прогнозувався шляхом диференціації двох різних тактик розслідування – «слідчої» і «судової» [14, с. 56–57]. Водночас, наприкінці ХХ століття з'явилися наукові праці, в яких наголошувалося, що досягненню завдань, поставлених перед захисником кримінально-процесуальним законом, сприяє тактика захисту [15, с. 33–38]. Сучасні наукові погляди зводяться до того, що необхідність криміналістичних знань для адвокатів є беззаперечною [16, с. 73; 17, с. 56; 18, с. 123], а проблемами їх застосування і впровадження у практику їхньої професійної діяльності потребують подальшого дослідження.

На сьогоднішній день серед учених відсутня єдність поглядів щодо розуміння сутності поняття «криміналістичні знання» та їх ролі у вирішенні завдань адвокатської діяльності. Ряд науковців притримуються точки зору про те, що криміналістичні знання є різновидом спеціальних знань [19, с. 398–399; 20, с. 14–19], до визначення яких у науці висловлюються різні за змістом підходи. Вперше визначення поняття «спеціальні знання» у науковій літературі було запропоноване О.О. Ейсманою у 1973 р. Він вважав, що спеціальними знаннями володіє обмежене коло спеціалістів, які мають відповідну професійну підготовку [21, с. 56]. Пізніше, в 1984 р., О.О. Ейсманою включив у структуру зазначеного поняття категорії «досвід і навички» [22, с. 35]. В подальшому у криміналістичній та кримінально-процесуальній літературі неодноразово робилися спро-

би конкретизувати поняття «спеціальні знання». Одні вчені наполягають, що віднесення тих чи інших знань до числа спеціальних залежить від того, в межах загального або спеціального утворення вивчаються закономірності, які вирішуються в конкретному випадку [23, с. 112–120], або ж отримуються шляхом проходження спеціальної підготовки чи набуття професійного досвіду для вирішення питань, що виникають у процесі кримінального судочинства [24, с. 33].

Інші вчені не відносять криміналістичні знання до спеціальних, оскільки вважають, що спеціальними є знання в галузі природничих, технічних, економічних та інших наук, якими не володіють особи з професійною юридичною підготовкою [25, с. 10], у зв'язку з чим з цього поняття виключають знання в галузі права, тобто ті, що пов'язані з кримінально-правовою оцінкою фактичних обставин справи й вирішенням питань процесуального характеру [26, с. 14].

Спірним залишається питання і про джерела формування спеціальних знань, що використовуються для вирішення завдань кримінального провадження. Деякі дослідники вважають, що джерелами спеціальних знань є криміналістика, судова експертиза, судова медицина, судова психіатрія тощо [27, с. 383]. Утім, зважаючи на те, що в процесі навчання і підвищення своєї кваліфікації юристи здобувають значний обсяг знань в області криміналістики, судової медицини, судової психіатрії, то закономірним буде їх відносити до професійних, а не до спеціальних знань. З огляду на зазначене обґрунтованою є точка зору, що спеціальні знання відносять до різних галузей науки, техніки, мистецтва і ремесла, а їх застосування пов'язують з певним рівнем професійної освіти, підготовки та професійним досвідом і з умінням користуватися науково-технічними засобами та/або спеціальними методами (методиками) [28, с. 3–8].

Що ж до криміналістичних знань, то вони є основою криміналістичного

забезпечення розкриття і розслідування злочинів. Термін «криміналістичне забезпечення» в науковій літературі почав активно застосовуватися у другій половині ХХ століття. Існує декілька точок зору до розуміння сутності цього поняття. Наприклад, Р.С. Белкін під криміналістичним забезпеченням розуміє систему криміналістичних знань та умінь, що засновані на цих теоретичних знаннях, щодо застосування криміналістичних рекомендацій з метою ефективного розслідування злочинів та їх запобігання [29, с. 64]. З.І. Кірсанов криміналістичне забезпечення визначає як спосіб вирішення прикладних завдань криміналістики щодо розробки засобів і методик отримання, оцінки й використання інформації, яка є необхідною для виявлення, розкриття і запобігання злочинам [30, с. 65]. На думку українських вчених-криміналістів, криміналістичне забезпечення розслідування злочинів є комплексною діяльністю, що має на меті формування умов постійної готовності правоохоронних органів до ефективного використання криміналістичних методів, засобів і рекомендацій, а також на реалізацію такої готовності в повсякденній практиці розкриття і розслідування злочинів [31, с.]. Зі змісту наведених точок зору вбачається, що сутність криміналістичного забезпечення полягає у впровадженні криміналістичних знань у практику розкриття і розслідування злочинів, що здійснюється шляхом підвищення рівня професійної підготовки працівників правоохоронних органів, а також розробки нових та удосконаленні вже існуючих положень і засобів криміналістичних техніки, тактики й методики.

Криміналістичні знання належать до професійних юридичних знань, не є спеціальними і застосовуються не тільки слідчими, прокурорами, але адвокатами й суддями, адже, наприклад, знання теоретичних положень судової експертизи дозволять їм поставити перед експертом чіткі та конкретні питання, а також оцінити хід і результати проведених досліджень.

Вище викладене дає підстави для таких висновків:

1. На сьогоднішній день криміналістичні знання застосовуються не тільки слідчими, прокурорами, суддями, але й адвокатами, і є ефективним засобом розв'язання їхніх професійних завдань;

2. Розвиток наукових уявлень про застосування криміналістичних знань адвокатами включає в себе наступні етапи: 1-ий етап – зародження адвокатури в Україні у період польсько-литовської доби (XIV–XVI ст.); 2-ий етап – адвокатура у період XVII століття; 3-ий етап –

адвокатура у період судової реформи 1864 року; 4-ий етап – адвокатура у радянський період (з 1917 року по 90-і рр. XX ст.); 5-ий етап – сучасна адвокатура (90-і рр. XX ст. по теперішній час);

3. Криміналістичні знання належать до професійних юридичних знань адвокатів, не є спеціальними і застосовуються для вирішення низки їх професійних завдань, зокрема знання теоретичних положень судової експертизи дозволять їм поставити перед експертом чіткі та конкретні питання, а також оцінити хід і результати проведених досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Кони А. Ф.* Собрание сочинений в восьми томах / А. Ф. Кони. – Москва, 1967. – Том 3. – 144 с.
2. *Адвокатура України: підручник / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська.* – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 368 с.
3. *Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. / за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова.* – Одеса: Юрид. літ., 2002–2004. – Т. 1: Статут Великого князівства Литовського 1529 року. – 2002. – 464 с.
4. *Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. / за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова.* – Одеса: Юрид. літ., 2002–2004. – Т. 2: Статут Великого князівства Литовського 1566 року. – 2002. – 558 с.
5. *Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. / за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова.* – Одеса: Юрид. літ., 2002–2004. – Т. 3: Статут Великого князівства Литовського 1588 року. – Кн. 2. – 2004. – 566 с.
6. *Права, за якими судиться малоросійський народ, 1743 / упоряд. та авт. нарису В. К. Вислобков.* – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 1997. – 574 с.
7. *Российское законодательство X–XX веков: в 9 т. / под ред. Б. В. Виленского.* – М.: Юрид. лит., 1991. – Т. 8: Судебная реформа. – 496 с.
8. *Кони А. Ф.* Избранные произведения: Статьи и Заметки; Судебные речи; Воспоминания / Сост. А. Б. Амелин. – Москва, 1956. – 888 с.
9. *Арсеньев К. К.* Заметки о русской адвокатуре / К. К. Арсеньев. – С. – Пб.: Тип. В. Демакова, 1875. – 512 с.
10. *Воробьев Г. А.* Тактика и психологические особенности судебных действий / Г. А. Воробьев. – Краснодар: Изд-во Краснодарского ун-та, 1986. – 208 с.
11. Про застосування законодавства, яке забезпечує підозрюваному, обвинуваченому, підсудному право на захист: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 07 липня 1995 року № 10: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-97>.
12. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 8: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-03>.
13. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року № 5076-VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
14. *Комиссаров В. И.* Теоретические проблемы следственной тактики / В. И. Комиссаров. – Саратов, 1987. – 154 с.
15. *Титаренко В. В.* Вопросы тактики участия защитника в производстве следственных и судебных действий / В. В. Титаренко // Криминалистика и судебная экспертиза. – 1979. – Вып. 19. – С. 33–38.
16. *Варфоломеева Т. В.* Криминалистика и профессиональная деятельность защитника / Т. В. Варфоломеева – К.: Вища школа, 1991. – 149 с.
17. *Баев М. О.* Тактика уголовного преследования и профессиональной защиты от него: прокурорская тактика, адвокатская тактика: науч.-практ. пособие / М. О. Баев, О. Я. Баев. – М.: Экзамен, 2005. – 318 с.

18. Рагулин А.В. Общие положения учения о профессиональной защите по уголовным делам / А.В. Рагулин. – М.: Юрлитинформ, 2008. – 312 с.
19. Криминалистика: учебник для вузов / Т.В. Аверьянова и др.; под ред. Р.С. Белкина. – М.: НОР-МА-ИНФРА, 1999. – 990 с.
20. Надгорный Г.М. Соотношение специальных и юридических знаний / Г.М. Надгорный // Криминалистика и судебная экспертиза. – К., 1984. – Вып. 28. – С. 14–19.
21. Криминалистика / Отв. ред. С.П. Митричев и др. – 2-е изд., испр. и доп. – М., 1973. – 536 с.
22. Криминалистика / Под ред. И.Ф. Пантелеева, Н.А. Селиванова. – М.: Юрид. лит., 1984. – 544 с.
23. Соколовский З.М. Понятие специальных знаний / З.М. Соколовский // Криминалистика и судебная экспертиза. – 1969. – № 6. – С. 112–202.
24. Россинская Е.Р. Специальные познания и современные проблемы их использования в судопроизводстве / Е.Р. Россинская // Журнал российского права. – 2001. – № 5. – С. 33–43.
25. Пошюнас П. Применение бухгалтерских познаний при расследовании и предупреждении преступлений / П. Пошюнас. – Вильнюс, 1977. – 197 с.
26. Шиканов В.И. Проблемы использования специальных знаний и научно-технических новшеств в уголовном судопроизводстве: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: специальность 12.00.09 / В.И. Шиканов. – М., 1980. – 31 с.
27. Криминалистика: учебник / Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкин, Ю.Г. Корухов и др. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2008. – 479 с.
28. Шмонин А.В. Понятие и структура криминалистического обеспечения расследования преступлений / А.В. Шмонин // Труды Академии управления МВД России. – 2010. – № 1 (13). – С. 3–8.
29. Криминалистические аспекты совершенствования доказывания при расследовании преступлений / Академия МВД РФ; редкол.: к.ю.н., доц. В.Г. Коломацкий и др. – М.: Акад. МВД РФ, 1992. – 170 с.
30. Кирсанов З.И. Система общей теории криминалистики / З.И. Кирсанов. – М.: Акад. МВД РФ, 1992. – 172 с.
31. Іщенко А.В. Теорія і практика криміналістичного забезпечення процесу доказування в розслідуванні злочинів: навч. посібник / А.В. Іщенко, І.О. Ієрусалимов, Ж.В. Удовенко. – К.: Центр учбової літ., 2007. – 224 с.

Byshevets O. The historical genesis of using criminalistics knowledge in the advocacy.

Based on analysis of criminalistics literature, the author analyzes historical sources how advocates using criminalistics knowledge in solving their professional tasks. The author substantiates about relevance of chosen research direction referring to the fact, that works of criminalists scholars and processualists on above stated issues related only to organizational and legal matters of the advocacy, where provision and prospects of its criminalistics ensuring explored inconclusive. Together with this noted that the historical sources of criminalistics ensuring of advocacy as the question about expediency of application criminalistics facilities by advocates are still disputable and in connection with the further reformation of the advocacy gained with particular relevance.

The author defines that at first the idea about necessity in developing comprehensive tactical and organizational-methodological recommendations, which would contribute advocates in solving their professional tasks as well were expressed in works of famous Russian rights activist A. F. Koni.

Having analyzed many scholarly sources and monuments of Ukrainian law, the author expressed point of view, that in the domestic legal doctrine of advocates' development of the scientific understanding in application of criminalistics knowledge occurred in close correlation with the formation of the professional advocacy.

In this view the author offered the following periodization of application criminalistics knowledge in the advocacy: 1st stage – the emergence of advocacy in Ukraine in the period of Polish-Lithuanian day (XIV–XVI centuries). 2nd stage – the advocacy in the period of XVII century; 3rd stage – the advocacy in the period of judicial reform in 1864; 4th stage – the advocacy in the Soviet period (from 1917 to the 90's. XX century.); 5th stage – modern advocacy (90-ies. XX century till present).

Keywords: *criminalistics, criminalistics knowledge, advocacy, the historical sources, criminalistics ensuring.*

Стаття надійшла до редакції журналу 28 квітня 2016 р.